

Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 20 Din.

Uprava: Gajeva 1, Telefon 3855. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.614.

GLAS NARODA

Table with subscription rates for NOVEMBER, listing names and amounts.

Št. 206 Izhaja vsak dan V Ljubljani v nedeljo, dne 24. novembra 1935 Rokopisov ne vračamo Leto I.

Današnja številka vsebuje: Nova bolgarska vlada Legalizacija splava in kato... Ne podpor, marveč dela in kruha!

Nj. Vel. kraljica Marija za deco

Med najtežja in najbolj pereča socialna vprašanja naše države spada vsekakor zaščita otrok.

V tej uniji, ki je postala član mednarodne unije v Zenevi, je nad 200 naših organizacij in društev.

Na čelo unije je blagovolila stopiti kot častna predsednica Nj. Vel. kraljica Marija častna naša največja mati.

Jugoslovanski uniji za zaščito dece! Jugoslovanski naraščaj naj bo ponos našega naroda in glavni stebel veličastne zgradbe naše države.

Prvi jugoslovanski kongres za zaščito dece, ki ga unija priredi ta mesec, bo v Beogradu.

Po prekinitvi marsejskega procesa

Kaj pišejo Francozi o odgoditvi procesa? Težke obsodbe francoskega tiska: „Tujina ne bo mogla razumeti, da postopa Francija s tujimi teroristi bolj velikodušno, kakor z domačimi“

»Le Petit Provence« prinaša na uvodnem mestu članek »Odgoditev procesa je postala neizbežna«.

Še značilnejši je članek v listu »Marseille Matine«. Pravi, da naglo pretrgana razprava ne bo povečala prestiža francoskega pravosodja v tujini.

veleči iz nevarnosti z nasilnimi sredstvi brez kakršnekoli zveze s spretnostjo zagovornika.

Nova bolgarska vlada

Novi ministrski predsednik in zunanji minister Kioseivanov

Beograd, 23. nov. b. Še včeraj zvečer je bolgarski min. predsednik Andrej Tošev dal časniki karjate kategorično izjavo, da vlada ni v krizi.

smatrajo, da je hotel s tem povedati, naj bi novo vlado sestavil Aleksander Cankov. Nova vlada Solija, 23. novembra, AA. Kraljevi mandator Georgij Kioseivanov je po odhodu iz dvora odšel v predsedništvo vlade.

je njena delegacija sodelovala pri razpravah v Zenevi, prepračala o živi in stalni želji sveta in skupščine, kakor tudi drugih organov DN.

Odgovori na italijansko noto

Pariz, 23. novembra. AA. Snoči je bil objavljen tekst francoskega verbalnega odgovora na italijansko noto profi sankcijam z dne 11. t. m.

vlada se zaradi tega ni mogla izogniti izvajanju odredb v smislu sklepov sankcijskega odbora.

Eden proti angleški izolacijski politiki

London, 23. novembra. Eden je imel v Edinburghu na nekem zborovanju govor, v katerem je napada pristaje britanske izolacijske politike in naglašil, da je naravnost nemogoče, da bi se Anglija popolnoma ločila od Evrope.

Vremenska napoved

Novi Sad: Oblačnost v vsej kraljevinl z malimi vedrinami v vzhodnih predelih. Dežuje v planinskih predelih, a sneži v Sloveniji.

Naj unija vztraja s svojimi prizadevanji in doseže najlepše uspehe pri zaščiti naših otrok, ki so up našega ljudstva in nosilec njegove srečne bodočnosti!

Beograd, novembra 1935. Marija I. r.

Kaj so dejali Angleži?

London, 23. novembra. AA. Snoči je bil objavljen tudi angleški odgovor na italijansko noto proti sankcijam. Angleška vlada pravi med drugim, da mora poudariti, da se je, še preden

Nj. Vel. kraljica Marija, ki se mudi zdaj v Bukarešti, se je udeležila pred ... lova v bližini Bukarešte. Na sliki jo vidimo v lovišču z bratom romunskim kraljem Karolom II. in z njegovim sinom prestolonaslednikom Mihaelom.

Slovenski uspehi v Zagrebu

Koncert Pavle in Majde Lovšetove ter Marijana Lipovška — Cizljeva filma »Triglav« in »Zagrebski zoološki vrt«

V torek zvečer je imel zagrebški Glasbeni zavod svoj društveni koncert, kjer so Zagrebčani — po poročilu v »Novostih« — čuli eno rutinirano pevko, en mlad pevski talent in enega odličnega spremljevalca na klavirju. Ga. Pavla Lovšetova, njena hčerka Majda in prof. Marijan Lipovšek so priredili v resnici kulturno glasbeni večer. Kritiki predvsem z razsipnimi besedami hvalijo go. Pavlo Lovšetovo, enako pa tudi njeno hčerko Majdo, ki ji obeta lepo bodočnost. O Marijanu Lipovšku pravi, da se tako odlični, koncizen in skoraj popoln spremljevalec rekdo sliši. Z zavidnim maksimumom sodeluje s pevko in s tem mnogo doprinaša visoki umetniški kvaliteti reprodukcije kompozicije. Poleg hrvatskih avtorjev so poslušalce posebno zanimali slovenski komponisti. O Škrjancu in Ostercu pravi kritik, da ostajata v mejah melodije in neke melodijske linije, čeprav nekako forsirata neki novi stil, a pri komponistu Danilu Švaru se zdi, da je poskušal odvreči vse norme in je zašel v neko hipermoderno zmešnjavo tonov in ritmov. Čemu zapirati oči (in ušesa) ter iskati nekaj novega, če je ono, kar imamo in potrebujemo, tako jasno in svetlo tu pred nami, da lahko dosežemo z roko? Morda je težka tragika bazoviških žrtve tako razstrojila in impresionirala komponista. Vendar je pa Danilo Švara nesporno talentiran in bi gotovo lahko dal svoji kompoziciji večjo notranjo moč z mirnim in bolj staloznim izrazom.

fotografske umetnosti, ki smo o njej prav na kratko že poročali. Po objektivnih informacijah iz ust hrvatskih fotoamaterjev in tudi po sodbi strogega razsodišča nadkriljujejo slovenski fotografski umetniki vse druge slovenske fotoamaterje. To je razsodišče pokazalo s tem, da odstotek slik, ki jih je sprejelo od slovenskih avtorjev, nenavadno visoko presega odstotek slik, ki jih je izmed dobljenih slik izbralo od avtorjev drugih narodov. Res je, da so nekatere slike naših mojstrov obesene silno slabo, vendar pa upravičeno upamo, da se bodo člani ljubljanskega fotokluba in drugi naši fotoamaterji pri razdelitvi nagrad postavili na prvih mestih.

V okrilju Vseslovenske fotografske razstave je bilo v torek zvečer v dvorani Društva Sv. Jeronima tudi predvajanje fotoamaterskih filmov. Dvorana je bila nabito polna in predvajali so osem filmov, namreč tri filme Zagrebčanov, tri poljske filme in dva češka. Med zagrebške filme je vstet tudi film »Triglav« Mariborčana Vlada Cizlje, ki je njegovo predvajanje zahtevala publika, čeprav film prej ni bil določen za predvajanje. Kritiki pravi, da je v »Triglavu« več smučanja nego Triglavu, vendar pa nekateri posnetki frapirajo s svojo lepoto, saj je avtor odlično izkoristil vse lepote zime na Triglavu. Cizljev film »Zoološki vrt v Zagrebu« pa imenuje kritik za enega od najboljših kulturnih filmov, ki smo jih sploh videli v kinematografih. Po sodbi referenta je bil najboljši film »Nocturno« Zagrebčana Oktavijana Miletiča.

Velik uspeh imajo pa v Zagrebu zlasti slovenski fotoamaterji na Vseslovenski razstavi

iz goreniskega kota

Skoro neopažena bi bila fantovska prireditve 20. oktobra v Bohinju, ako bi se je ne spomnil »Domoljub« v eni izmed zadnjih števil, ki priporoča, naj se tisti, o katerih so mislili, da so pametni, resno poboljšajo. Stvar je pač fantovska. Fantje so priredili kongres pri Sv. Janezu v Bohinju. Napovedano je bilo, da pride celo zastopnik Abesincev, ki je tudi res prišel. Mnogi pa je čakala ob slavaloku, ki je nosil napis »Pozdrav triglavskim fantom«. Kljub temu, da v cerkvi ni bila pripravljena ta prireditve, je šlo za njimi vse, staro in mlado. Pa kaj se hoče, fantje so fantje in vlečejo. Legatov Tonček se je dobro odrezal. Sprevid je šel potem od kolodvora do hotela, kjer se je vršila velika fantovska veselica povsem dostojno. Med njimi smo opazili tudi zastopnika občine z družino in več drugih odličnih osebnosti. Kljub temu, da je bil dež, je fantom ta prireditve dobro uspela.

občinstvo se je večkrat izrazilo, da so ceste v radovljiškem srezu najboljše. Graditi so začeli novo cesto Jereka—Koprivnik, ki je važna tujsko-prometna točka za Mrzli studenec, in so pričeli skoraj do polovice popravljati cesto Vršič. Po vsem tem so novi odborniki tiho priznali, da je tudi razpuščen čestni odbor vendarle delal. Seja je nato trajala v gospodarskem razgovoru do zaključka. Želimo, da dela novi čestni odbor po zgledu starega za koristi svojega zelo važnega sreza!

Tudi nov upravni odbor Mestne hranilnice smo dobili. Stari je razpuščen. Predsednik je g. Vinko Resman, svetnik pa Janko Resman, Vurnik in Bogataj. Pred nedavnim časom pa je g. Vinko Resman, lesni industrialec iz Radovljice, obolet. Sliši pa se, da je sedaj že boljši. Želimo mu, da bi skoro okreval.

Kranjska Gora je dobila novega župana. Vršila se je neka revizija. Iz zapisnika, katerega so podpisali vsi stari odborniki in novi gerenti, ni razvidnih kakih pogršk. Zanimivo je, da so vsi stari in novi gerenti izrekli soglasno na tej seji g. Lavtizarju zaupnico, četudi je bil razrešen. Pripomnil je tudi g. Lavtizar, da prevzema za poslovanje pri občini sam vso odgovornost, in s tem tudi pokazal, da Gorenjci tudi v vetrovnem vremenu ne klonejo.

Precej, kajne, je novega na Gorenjskem. Zadnje čase je bilo nekaj dni deževno, po hribih pa sneg, sedaj se obeta solnčno jesensko vreme. Ako pa vreme prinese še kaj novega, se zopet oglasimo, dotlej pa na svidenje!

Tudi nov čestni odbor smo dobili. Razen župana iz Bistrice in predsednika dr. Dobravca so vsi izmenjeni. Pri prvi seji so prebrali tudi dopis novoimenovanega odbornika Zupana iz Begunj, ki se zahvaljuje za izkazano zaupanje in izjavlja, da ne prevzame tega mesta. Zvedeli pa smo, da se je čez dober teden po seji priglasi, da ga sprejme. Seboj so prinesli novi odborniki tudi neko zaupnico g. načelniku dr. Dobravcu. Ta pa jim je pojasnil, da je čestni odbor pred njim delal z 2.180.000 Din in da je doklade znižal skoraj od 40% na 18%, poleg tega kupil parni valjar in z vsoto proračuna do 1.000.000 Din izboljšal vse ceste v srezu. Ne samo oblasti, ampak vse

Zanimivosti z vseh strani

Letalec Holikenion in raziskovalec Elsworth sta odpotovala 21. t. m. z letalom na Malo Ameriko, bazo admirala Byrda na južnem polarnem področju. Z letalom bosta skušala prodreti do Južnega tečaja. Preletela bosta ozemlje, ki še ni bilo raziskano. Njihovo letalo je stalno v brezžični zvezi z redakcijo lista »New-york Times«. Ta list poroča zdaj, da letalec večeraj še nista mogla preleteti Južnega tečaja.

V Mexicu je prišlo do novih krvavih spopadov med pristaši fašistične organizacije in levičarskimi elementi. Pri teh spopadih je bilo pet

ljudi ubitih, 35 pa ranjenih. Za ta teden so levičarski elementi napovedali novo protestno zborovanje.

Madjarski študenti prirejajo že nekaj dni protizidovske demonstracije. 20. t. m. zvečer je prišlo do takih demonstracij v Segedinu. Študenti so razbili izložbena okna uprav dveh levičarskih listov, ki sta v židovskih rokah, odnose pod židovskim vplivom. Ko so z nekim tovornim avtomobilom prevažali izdajo budimpeštanske večernega lista »Az Estac« po mestu, so študentje tovorni avto ustavili in uničili vso pošiljko. Do podobnih demonstracij je prišlo tudi v Budimpešti.

Za sneg in brozgo!

Za dame
69

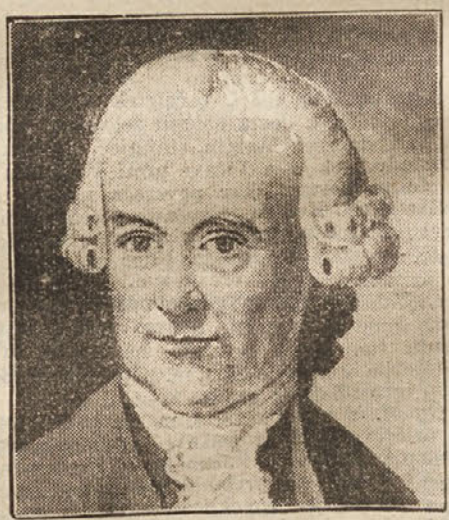
Otroške 39— 49.—

Za gospode
39

Damske 29.—
Otroške 25.— 29.—

Bata

22. novembra je poteklo 225 let po smrti muzika Friedemanna Bacha, sina Sebastiana Bacha, katerega kaže slika. Umrli je za burnem potepuškim življenju v veliki bedi v Berlinu, star 74 leta. Najbolj znana in najboljša je njegova d-mol simfonija.

razvit umetniški okus, sprejela z zadovoljstvom, mi je to v zadoščenje. 5) Če je nosilec glavne vloge briljiral zlasti v monologu kot še nikdar doslej ne more biti igra sama brez poante. 6) Pripravljam »Misterij o cvetkah Sv. Elizabete«, s katerim upam doseči večji uspeh. Dotlej pa prosim potrpljenja! Sie!

Ljubljana, 24. novembra 1935.
Pfeifer Vladimir I. r.
avtor diskvalificiranega »Rožmarina«.

še vedno Stavijski

V petek je bilo zaključeno zasliševanje prič v aferi Stavijskega. Neki novinar je izjavil, da od Stavijskega nikoli ni prejel nikake nagrade. Tudi ne drži, da bi bil z njim sklenil pogodbo za 50.000 frankov, po kateri naj bi objavljaval vesti v korist Stavijskega ter mu odstopil ves oglasni del svojega lista. Kol poslednja je bila zaslišana žena Stavijskega. Izjavila je, da je bila prepričana, da so bili vsi finančni posli njenega moža pošteni. Proces se v ponedeljek nadaljuje.

Rekord vzpenjanja na Kazbek

Iz Tiflisa poročajo, da je 22letni član tamkajšnjega kolhoza Šaduri, po narodnosti Gorec, dosegel pred dnevi nov rekord v vzpenjanju na Kazbek. Vzpon na vrh in povratek je opravil v pičlih 15 urah, dočim je za samo vzpenjanje potrebno sicer 2 in pol dneva. Le najboljši alpinisti lahko obvladajo težave te ture v poldrugem dnevu. Dosedanji rekord v vzponu na to goro sta imela dva švicarska alpinista, ki sta proti koncu preteklega stoletja potrebovala za to 18 ur. Mladi Šaduri pa je svoj alpinistični sprehod brez spremstva in ponoči opravil v 15 urah. Kaj takega zmorejo samo ljudje z ogromno vztrajnostjo, hrabrostjo in posebno sposobnostjo za orien-

Odgovor mariborskemu kulturnemu poročevalcu dnevnika »Slovenca«

Na včerajšnjo oceno v »Slovenca« o vprizoritvi moje igre »Rožmarin« pod okriljem Prosvetnega društva v Mariboru, naj veljajo le-te ugotovitve: 1) drugačne ocene niti nisem in bi je tudi ne mogel pričakovati. 2) Sam vem dobro, da je »Rožmarin« moja druga igra, ki pa je baš pri Prosvetnem društvu v Mariboru doživela svojo 250. vprizoritev. 3) Da bi me ne bili pregovarjali poklicni igralci in literarni tovariši k založbi tega dela, ne bi drame izdal, ker sam vem, da »na marsičem šepa«. 4) Če jo je mariborska publika, ki ima dovolj

Maršal Badoglio, novi vrhovni poveljnik italijanske armade v Abesiniji, ob slovesu pred odhodom v Abesinijo na kolodvoru v Rimu.

Gospodarstvo

Zaščita podeželskih hranilnic in posojilnic

Kmetijsko ministrstvo je na osnovi uredbe o zaščiti kreditnih zadrug in njihovih zvez z dne 23. novembra 1934 dovolilo odlog plačil naslednjim kreditnim zadržam:

- 1) Hranilnici in posojilnici na Blokah za 5 let od 18. oktobra 1935, odlog velja za njene dolgove, nastale pred 20. majem 1935, obrestna mera odrejena na 2 odst.
2) Hranilnici in posojilnici v Cerkljah za 6 let od 24. oktobra 1935, odlog velja za njene dolgove, nastale pred 10. avgustom 1934, obrestna mera odrejena na 2 odst.
3) Posojilnici v Dobrepoljeh za 6 let od 22. oktobra 1935 dalje, odlog velja za dolgove nastale pred 18. majem 1934, obrestna mera odrejena na 2 odst.
4) Hranilnici in posojilnici v Gorenji vasi za tri leta od 24. oktobra 1935 dalje, odlog velja za dolgove od 26. septembra 1934 dalje, obrestna mera odrejena na 2 in pol odst.
5) Okrajni posojilnici v Ljutomeru za 6 let od 22. oktobra 1935 dalje, odlog velja za dolgove nastale pred 18. junijem 1935, obrestna mera odrejena na 2 odst.
6) Hranilnici in posojilnici v Osilnici za 6 let od 24. oktobra 1935 dalje, odlog velja za dolgove nastale pred 18. majem 1934, obrestna mera odrejena na 2 odst.
7) Hranilnici in posojilnici pri Sv. Stefanu pri Smarju za tri leta od 18. oktobra 1935 dalje, odlog velja za dolgove nastale pred 10. novembrom 1934, obrestna mera odrejena na 2 odst.
8) Hranilnici in posojilnici v St. Lambertu za pet let od 22. oktobra 1935 dalje. Odlog velja za dolgove, nastale pred 20. avgustom 1934, obrestna mera odrejena na 2 odst.
9) Okrajni hranilnici in posojilnici v Skofji Loki za tri leta od 24. oktobra 1935 dalje, odlog velja za dolgove nastale do 15. februarja 1935, obrestna mera odrejena na 2 in pol odst.
10) Hranilnici in posojilnici v Vurbergu za pet let od 24. oktobra 1935 dalje, odlog velja za dolgove nastale pred 24. julijem 1934 obrestna mera odrejena na 2 odst.

Državna gospodarska konferenca

Trgovinsko ministrstvo je na pobudo zagrebške zbornice za TI sklicalo za 25. t. m. vse gospodarske organizacije iz vse države na konferenco v Beogradu. Ta konferenca bo razpravljala o ukrepih, ki bi jih bilo podvzeti, da se ublažijo težke posledice, ki so nastale z uvedbo sankcij proti Italiji. Na tej konferenci bo zagrebška zbornica predložila obširen materijal, ki vsebuje v glavnem predloge glede trgovinsko-političnih, prometnih in devizno-političnih ukrepov. Poleg tega bo konferenca

razpravljala tudi o vprašanju naših klinirskih terjatev proti Italiji in vprašanju novih tržišč za naše blago, ki smo ga doslej večinoma plasirali v Italijo.

Gospodarske vesti

= Službeni list objavlja v 94. številki od 23. t. m. 1) Navodila po uredbi o zaposlovanju tujih državljanov, 2) Odločbo o atestih za izvoz semenja lucerne in rdeče detelje, 3) Odločbo o izvozu semenja lucerne in rdeče detelje, 4) Popravek k pravilniku in normam o kontroli semenja kulturnih rastlin in 5) Razne objave iz »Službenih Novinc«.
= V zadrugi register sta se vpisali I. Vodovodna zadruga r. z. z. o. z. pri Gornji Sv. Kungoti in 2. Mlekarska zadruga Hraše pri Smledniku, r. z. z. o. z.
= Poostreni devizni predpisi na Madjarskem. V bodoče se bodo mogli na Madjarskem uporabljati blokirani pengi samo za osebne potrebe lastnikov ali za plačilo nameščencev. Narodna banka je obvestila vse denarne zavode, da se brez njenega dovoljenja ne smejo podvzeti nobene transakcije, pri katerih bi postali domačini posestniki blokiranih terjatev tujcev ter bi tuje še naprej bili formalni lastniki teh terjatev.
= Sodelovanje poljskega in francoskega kmetijstva. Pretekli teden je bilo v Parizu skupno zasedanje francoskih in poljskih predstavnikov agrarne proizvodnje. V sprejetih spomenicah se poudarja potreba izmenjave agrarnih proizvodov med obema državama ter zahteva po novem trgovinskem sporazumu.
= Češkoslovaški ukrepi proti hiperprodukciji hmelja. Okrajne oblasti v CSR so po posameznih krajih, kjer se sadi hmelj, pričele določevati površine, ki jih smejo hmeljarji posaditi s hmeljsko kulturo.
= Med Jugoslavijo in Madjarsko bodo v teh dneh pogajanja za odstranitev različnih ovir v blagovnem in plačilnem prometu.
= Avstrija uvaža pšenico iz sovjetske Rusije. Te dni je prispelo iz sovjetske Rusije v Avstrijo 5000 ton pšenice. Poleg tega pa bo Avstrija uvozila iz sovjetske Rusije še večje količine pšenice.
= O zasedanju Zveze slovenskih zadrug, na katerem so njeni predstavniki razpravljali o načrtu zakona o zadržanih, je poročalo domala vse jugoslovansko časopisje.

Curij, 23. novembra. Beograd 702, Paris 20'37, London 15'2750, Newyork 309'375, Bruselj 52'30 Milan ne notira, Madrid 42'20, Amsterdam 208'70, Berlin 124'20, Dunaj 57'20, Stockholm 78'75, Oslo 78'75, Kopenhagen 68'20, Praga 12'78, Varšava 58'05, Atene 2'90, Carigrad 2'45, Bukarešta 2'50, Helsingfors 6'72, Buenos-Aires 0'8450.

Kultura

Komorni večer godalnega kvarteta v ponedeljek 18. novembra v Filharmonični dvorani

Ze Praetorius omenja v svoji knjigi »Syn-tagma musicum« (1. 1619/20) skupno instrumentalno igranje, ki si je prisvajalo v aristokratskih krogih vedno večji pomen. Šele z lomom aristokracije, ki je finančno propadla, se je dvignilo meščanstvo, iz katerega se je razvila glasbena publika. V to so pripomogli odpusčeni bivši koncertanti, ki so se morali radi gmotnih razmer nasloniti na liberalno zavedno meščanstvo. »Concert spirituel« so prvi javni nastopi, ki so se pozneje imenovali tudi »Akademije«. Te »Akademije« so imele namen, da so seznanile publiko z najnovejšimi skladbami, katere so običajno dirigirali avtorji sami (Beethoven na Dunaju). Z javnimi nastopi so povzročili izvajalci velik interes med širšimi javnimi krogi. Torej je bila borba za kruh že tedaj aktualna.

Ako razmotrujemo smisel skupnega igranja, ki ga dobimo dandanes pod različnimi naslovi, n. pr. komorna igra, orkestralna igra etc., vidimo, da je pomen mnogo večji kakor prej, le s to razliko, da prevladuje na zunaj bolj učinek kakor pa kvaliteta. Ze Monteverdi je v svojih operah uporabljal orkester s številno zasedbo vseh mogočih instrumentov. V tem je bil višek prejšnjega tako zvanega »Intermedio-orkestra«. Monteverdi pa je pozneje prestavil zelo komplicirano težišče orkestra na godalne instrumente v štiriglasni zasedbi, torej na moderni »godalni kvartet«, ki je bil podlaga modernemu orkestru.

Popolnoma pravilno je, da so izvajalci »Ljubljanskega godalnega kvarteta« zastavili svoje sile ravno v Stamitzev B-dur kvartet. Stamitz je prvi predstavnik znamenite Mannheimovske glasbene šole. Po mnenju nekaterih glasbenih zgodovinarjev ni ravno karakterističen, sicer se pa mnenja križajo, vendar pa je hvalevredno, da so ga izvajalci predstavili. Mannheimovski mojstri (Stamitz, Richter, Filtz, Starzer etc.) so sloviti predvsem radi tega, ker so osnovali nedosežen »crescendo« in »diminuendo«, ki je bil in je še dandanes svetovno znan.

Nekako kontradikcijo napram Stamitzu je tvoril Schubertov d-mol kvartet, čigar barvitost jasno kaže vse vrline zgodnje romantike, tupatam se prepletajo nitke pozno baročnega oblikovanja, ki je pozneje doseglo ravno v povdarjanju arhitekture svoj višek. Pri Schubertu pa se je ta višek izzvenel v kolorizem. Ako premostimo Schuberta kot komornega skladatelja, pridemo do zaključka, da je mojster pisac z veliko prožnostjo in z velikim čustvom, nekoliko manj z znanjem. Saj ni napisal niti ene

note, da je ne bi občutil. Po njem bi se še dandanes radi ravnali nekateri skladatelji, toda v glasbi velja neizpodbitno pravilo, da se ne smemo vdajati samo čustvom, ampak tudi znanju in razumu. Vsekakor je prav, da so ga izvajalci uvrstili v svoj program, dasi je časovna distanca med Stamitzem in Schubertom zelo velika i v tehničnih i v izraznih sredstvih.

Višek v pestrosti (morda so ga izvajalci celo preokročili) pa je bil v kvartetu op. 11. od Čajkovskega. Bolj salonsko zapadno orientiran tvorec je ustvaril genialna glasbena dela s silno kvaliteto, h katerim spada tudi izvajani kvartet. Ponovno povdarjam, da je važen — skoro meritoren problem — stilni značaj umetnine, ki ga moramo vedno upoštevati pri sestavi programa. Na tem komornem večeru smo imeli tri stilno različne svetove, od katerih vsak je zahteval poseben način izvajanja, predavanja, da celo poseben način tehnike pri loku. Tudi zvočna artikulacija je pri Stamitzu povsem druga, čeprav ima za osnovo iste oblikovne prvine kot n. pr. Schubert in Čajkovski.

Ravno v tem vidim silno težkočo izvajanja, dasi je bil ideal izvajalcev v izbiri na višini. Sam na sebi je pomen tega programa brez dvoma velik. Kar se tiče tehnike izvajalcev, moram reči, da je prav zadovoljiva, čeprav so tu in tam malenkostni nedostaki, ki se pa bodo sčasoma uravnovesili (nekoliki preizrazita vloga primariusa na nekaterih mestih). V celoti pa je bilo izvajanje odlično. Pomen tega ansambla je velik in želim, da bi se sčasoma res izpopolnil, saj nam je znano iz zgodovine kvartetnega ansambla (Rosekvartet, Amar-kvartet, Draždanski kvartet), kako dolgotrajnega in trudapolnega dela zahteva taka glasba.

Zanima me, kakšne pretenzije ima sedaj in kakšne smernice bo zavzel v bodoče »Ljubljanski godalni kvartet«. Nekateri godalni kvarteti povdarjajo bolj formalno, drugi pa vsebinsko stran. Menda odloča o tem tudi skupna vez med poednimi člani kvarteta. Ker je to prvi reprezentativni nastop Ljubljanskega kvarteta, zato ne morem še točneje presojsati, ker ni še utemeljenih podlag, ki nastajajo le pri večkratnem pojavu.

Izven kritične presoje pripominjam, da ne vpliva Stamitz bogve kako privlačno. Pač pa so se čustva razgibala pri Schubertu, nekoliko tudi pri Čajkovskem. Obisk ni bil razveseljiv, dokaz, da za to vrsto umetnosti ni dovolj razumevanja.

Godalnemu kvartetu pa iskreno čestitam. Rupnik Ivan.

Advertisement for Gata shoes. Top image shows a woman's boot with price 89.- and text 'Elegantni, praktični lahki čevlji, izdelani iz najboljšega materijala.' Bottom image shows a men's boot with price 149.- and text '„Diplomatke“ čevlji v katerih bode imeli vedno tople noge.' Brand name 'Gata' is written in large letters at the bottom.

Ureditev dolgov

potom sodnih in izvensodnih poravnav. Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko-obrtnih poslih. — Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aprobacija bilanc. Preskrba kreditov, nasveti glede hranilnih vlog in plasiranje istih. — Vsi posli kmečke zaščite. Edina koncesionirana komercialna pisarna: LOJZE ZAJC, Ljubljana, Gledališka ulica 7. Telefon 38-18

Malo sode bikarbone in kuhinjske soli in v trenutku imate sintetsko mineralno vodo, toda komur je kaj za zdravje, mu je najboljša pijača

Radenska ona s srcem

Razglas

Dodatno k razglasu z dne 3. novembra t.l. glede odstranitve spomenikov, pozivamo tudi p.n. stranke, ki imajo na pokopališču pri Sv. Krištofu grobnice, obzidna grobišča, da odstranijo spomenike, plošče, ograje, najkasneje do konca meseca julija 1936. V tem času naj poskrbe stranke za eventualni prenos ostankov k Sv. Križu ali na drugo pokopališče. Spomeniki in plošče se smejo odstraniti le z dovoljenjem upravitelja pokopališča pri Sv. Križu g. Legata. Uprava pokopališča pri Sv. Krištofu, 24. novembra 1935.

Opozorite prijatelje! Če se znižajo prejemki, se morajo znižati tudi izdatki Zaradi znižane naročnine dnevnika „GLAS NARODA“ od prejšnjih Din 25.— na Din 12'- mesečno ima lahko danes prav vsakdo v Sloveniji dnevnik v svoji hiši Naročite: Uprava „Glasa naroda“, Ljubljana, Nebotičnik

Telefon 2059 Suha drva, premog, karbopakete dobite pri I. POGAČNIK Bohoričeva ulica št. 1

Kaj se toliko mučiš?

vzemi:

in naenkrat boš imela čiste in bleščeče parkete, vsak madež bo pa izginil.

Zahtevajte ga povsod!

Cena škatli . . . . Din 10[—]
Velika škatlja . . . . Din 18[—]
Odpreto po kg . . . . Din 24[—]

Glavna zaloga:

R. HAFNER, Ljubljana, Celovška c. 61
Telefon 35-65

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitna vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

KISLO ZELJE, REPO, sarmo, prvovrstno po brezkonkurenčni ceni, vsako množino, dobavlja Homan, Sv. Petra cesta št. 81, tel. 3539.

PEČI ZARJA najboljša, najcenejša nudim, obzidavam vse vrste Lutzovih peči, štedilnike, oblagam kopalnice, mesnice s keramičnimi ploščicami. Kovče, Ljubljana, Tyrševa c. 47.

SOSTANOVALCA v lepo, snažno sobo v centru mesta, z ali brez zajtrka, iščem. Naslov v upravi lista.

OPREMLJENO SOBICO oddam takoj ali pozneje mirni gospodični. Naslov v upravi »Glasa naroda«.

500 Din dam onemu, ki mi priskrbi mesto soferja ali v mehanično-strojno delavnico. Ponudbe pod šifro »500«.

PRODAM DAMSKE SMUČI srednje velikosti. Naslov v upravi.

DIJAKU-NIZJESOLCU nudim ceneno stanovanje z zajtrkom in event. pomoč pri učenju. Cena po dogovoru. Ljubljana, Rožna ulica 7/I.

PRODAM malo rabljeno damsko kolo. Gregorčičeva ulica 17 c/4.

ZIMSKA JABOLKA, štajerska, odbrana od od 150 Din naprej za kg; za kuho tudi ceneje dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3. Telefon 21-05.

PERUTNINA razna, piščanci, kokoši in purani ter gosi, pitane z mlekom v lastnem pitališču po zmernih cenah vedno na zalogi. Prodajalna Kmetijske družbe, Igriška ulica 3., (za Dramo); telefon 37-55.

4 **STUDENTJE** iščejo pri dobri družini sobo opremljeno po možnosti s 4 posteljami za 10. decembra. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Sobac«.

POHIŠTVO
NAJNOVEJŠI MODELI — VELIKA IZBIRA
ERMAN & ARHAR
ST. VID NAD LJUBLJANO

42

ZBESNELI DEMON

VANI BLANCAT

XVII. poglavje

Nekaj dni je živel vse mesto pod vtisom v. Bergove smrti. Vesti, ki so bile skraja precej trdovratne, so potihnile, ko so se ljudje pri pogrebu prepričali, da so uradni krogi polkovniku izkazali vse časti, ki grede osebi na takem položaju. Zato pa je bila njegova smrt sama toliko bolj zagonetna. Oprezna ljudska pozornost ni prezrla okolnosti, da pri pogrebu ni bilo gospe Reedelandove, o kateri je bilo v teh krogih splošno znano, da je atašejeva dobra prijateljica. Gospod Cowell, ki je bil prej za nekaj časa izginil iz Kopenhagena, se je pred pogrebom vrnil in skušal na več strani razpresti svoje mreže. Obiskoval je najrazličnejše osebnosti, a si je moral končno priznati, da se je svet zagrnil v plašč zagonetnega molka.

Ta molk je tiščal ne le njega, ampak vse, ki so si kakorkoli obetali čudežev od Podumjinove iznajdbe. Vedeli so, da stvar ni zaspala in da tudi ni brez pomena, manjkalo pa je vsake zveze z dogodki.

Po nesreči je namreč položaj ostal zavit v ne navadno temo. Larsenovi so odklanjali slednjo jasnejšo izjavo in odpravljali vse številne obiske z jalovimi izgovori, da je prežgodaj, da ne morejo povedati ničesar bistvenega, ker še niti sami ne vedo, pri čem so, in podobno.

Kakor je tudi bilo tako postopanje do neke mere opravičeno in morda v tem položaju edino pravilno, je vendar v javnosti vzbujalo vprav nasproten vtis. Vse je namreč mislilo, da ima tovarnar Larsen že s kom dogovor in zato vse ostale odklanja. Niti njegovi živčni razrvanosti ljudje niso hoteli verjeti. Vsaj gospod Cowell je videl v njej samo sredstvo za dosego namena. Kakšnega, o tem se ni niti vprašal. Zanj je bilo dovolj dejstvo, da je zadeva tajinstvena in da se zanimajo razen njega zanjo tudi drugi ljudje. V prvi vrsti se mu je zdela nevarna gospa Nora Reedelandova. S v. Bergom si je mislil, da bi nemara še lahko opravil. Možak se mu je zdel ravna, nekomplirana natura, ki igra z napol odprtimi kartami. O Reedelandovi pa ni mogel nikoli izvohati niti toliko, da bi vsaj za nazaj lahko zanesljivo povedal, za koga dela. Komaj je Cowell začutil njene mreže, je ona že plavala v čisto drugih vodah.

Ob atašejevi smrti je bil Cowell skoraj prepričan, da morda ne vodijo niti vzroka k gospe Nori, ampak k Larsenovim. Vohljal je okoli kakor nadležen kužek in nekaj časa ni mogel iztakniti nič takega, kar bi mu količkaj olajšalo delo. Polkovnikov sluga je bil ves iz sebe in je govoril zmedene nesmiselnosti. Vsakdo mu je bil »blagorodje« in vsakomur je »pokorno javljal«, da je nesrečen in da ne mara nič več živeti. Cowell je posegel globoko v žep, toda preprosti Prus se je začel tresti in ponavljati, da noče nobenega denarja, ker ga itak nima kaj rabiti. Dokler je še živel njegov gospod, mu denarja ni manjkalo, zdaj, ko ni gospoda, mu tudi denarja ni treba.

Cowell je več ko enkrat preklel tako vražjo naruro, ki ne zna ohraniti niti malo samostojnosti. Nazadnje pa se je moral spoprijazniti s položajem

in je začel prav nežno govoriti s polkovnikovim služabnikom. Pravil mu je o prijateljstvu s pokojnim, o njegovih lepih lastnostih in vrlinah ter ga nazadnje omehčal. Kakor bi gledal skozi meglo, je tedaj sluga polagoma jel praviti, kar je vedel. Omenil je tudi gospo Noro in še neko žensko, ki da je bila na las podobna Inge.

Cowell je pogledal kakor ris. Inge!? Saj je šel o njej glas, da je mrtva. Kaj je neki res s tem dekletom?

Stopil je k Larsenovim, toda vrata tu zdaj niso bila več tako domače in gostoljubno odprta kakor nekoč. Moral se je zadovoljiti s pojasnilom služničadi, da gospoda ni doma; drugič je bil važen obisk po sredi, tretjič zopet kak drug jalov izgovor. Vzlic temu Cowell ni obupal. Trdno je sklenil, da hoče postati tudi do skrajnosti nesramen, ako ne pojde drugače.

Na borzi je svojim zaupnikom naročil, da so kupili vse delnice podjetja Larsen in drug. Na roko so mu šle vse okolnosti. Položaj sam in vsi tajinstveni dogodki zadnjih dni so pahnili ceno Larsenovih delnic na tako nizino, da je človek brez posebno močnega kapitala lahko precej prešerno rovaril z njimi. Cowell je znal spretno ukreniti vse tako, da je spravil delnice Larsenovega podjetja v svoje roke, ne da bi kdo vedel, kam so izginile. Nato se je vnovič podal k Larsenovim in se ni več dal odpraviti s plehkimi izgovori. Vztrajal je, dokler ga ni sprejel Larsen sam.

— Pred kratkim sva govorila, gospod Larsen, o izumu vašega mladega inženjerja, pa ste mi rekli, da je vprašanje preuranjeno. Kakor se mi vse zdi, je med tem toliko dozorelo, da danes razgovor že ne bi bil odveč.

Modno blago
za damske obleke in plašče
Svila in vse drugo blago
Velika izbira, nizke cene!

R. Miklauc - Pri Školnik
Ljubljana
Lingarijeva ul. - Medarska ul.
Pred Školijo

Kmečki magazin
manufakturna trgovina v Ljubljani,
Krekov trg 10
(nasproti Mestnega doma)

Vas postreže s prvovrstnim zimskim blagom po izredno nizkih cenah. Obiščite nas in prepričajte se.
Naše geslo: **Dobro blago! Nizke cene!**

Hranilne knjižice prodate ali kupite najbolje
potom moje pisarne.
Solidno poslovanje!
Priložite znamko!

Izposojamo
Gramofone po Din 5[—]
Plošče po Din 1[—] dnevno

Rudolf Zoré, Ljubljana,
Gledališka ul. 12
Telefon 38-10

elektrotón
PASAZA "NEBO TIČNIK"

Blago za zimske suknje,
kamgarn, sportni šerjot
za fine obleke
Velika izbira, ugodne cene!

R. Miklauc - Pri Školnik
Ljubljana
Lingarijeva ul. - Medarska ul.
Pred Školijo

Naročajte knjige
Kmetijske Matice

89.-

79.-

Za zimske dneve najprikladnejši čevlji.

Topli praktični čevlji, za zimske dneve, z močnim gumijastim podplatom.

Nato

Novo otvorena splošna gradbena ključavničarska delavnica **Lado Majcen**
diplom. tehnik Karlovška cesta 2 (na dvorišču)
se najtopleje priporoča.

Oglasi v „Glasu naroda“
imajo siguren uspeh!

Kakšna piška je pa to?

Marijana Željeznova-Kokalj:

Radovedno sonce

Žarek se je zajokal. Poiskati si je hotel nočnega prijatelja, ki bi z njim hodil. Tedaj so se vrnili dečki. S kamenjem so se spustili nanj. Žarek se je spustil v tek na vso moč. Vendar ga je zadel kamen in žarek se je zgrudil. Ni mu tekla kri, ker je ni imel, toda bolelo ga je. Dečki so se mu smejali, samo bajtarjev Gašperček je pritekel k njemu in mu zavezal nogo s svojim umazanim žepnim robčkom. Povabil ga je k sebi v svojo revno posteljico. In žarek je prenočil pri njem. Ko so pokukali bratci skozi motna okna, se je nočni žarek zaril globoko pod odejo in šepnil Gašperčku: »Ne smejo me videti moji bratci. Zatožili me bodo soncu. Bojim se sonca. Kadar se ono razjezi — ne pozna milosti.«

Gašperček je vzljubil žarek. Hitro je zagnil okna. Nočni žarek se ni izmaknil iz sobe. Gašperček je pa moral k sosedu na pašo, kjer je služil za pastirja. Žarek je medtem s trudom čital naslove knjig, ogledoval slike in se zabaval kakor je znal. Gašperček je pa na paši ves čas mislil na svojega novega in edinega prijatelja — na nočni žarek. Prav v srce se mu je smilil in ugibal je, kako bi mu pomagal. Ko so se zadnji sončni žarki poslavljali, se je nočni žarek prikradel pred hišo. Takoj ga je zagledal bratec in ga vprašal: »Kaj si videl ponoči!«

Nočni žarek pa ni bil v zadregi in mu je urno odgovoril: »Mnogo vem, pa ti ne povem!« in že je smuknil proti pašniku, kjer se je vračal Gašperček s svojo čredo ovčic. Veselo sta se pozdravila. Gašperček je naglo spravil ovce v stajo, povečerjal in pritekel k nočnemu žarku za plot kakor sta se zmenila.

»Zdaj pa moram po svetu,« je vzdihnil nočni žarek. »Teško se ločim od tebe, pa kaj hočeš, služba je služba!«

»Veš kaj, rad te imam in šel bom s teboj!«

Žarek je skočil od veselja in objel dobrega Gašperčka. Potem sta se podala na pot.

Počasi sta hodila. Obstala sta. Pred

samotno hišo sta opazila sence, ki so se primikale odprtemu oknu. Slišala sta tudi pritajen šepet. V tem trenutku je skočil nekdo skozi okno. Gašperček je zavpil: »Tatovi!« Sence okoli hiše so zbežale, okno se je naglo zaprlo in nekdo je pritekel z lučjo na cesto. »Aha, tu sta še dva tatova!« je zavpil, postavil luč na tla in pograbil Gašperčka in žarek. Vlekel ju je v hišo. Medtem so se prebudili vsi domači. Obkolili so vjetega tatu in ga pretepali. Ko je pa gospodar pripeljal še Gašperčka in žarek, so začeli vsi križem vpiti nanju: »Lepo, tako mlada, pa že kradeta!« Gašperček in žarek sta zagotavljala, da sta nedolžna, pomagalo pa jima ni. Hlapec se je naglo vsedel na kolo in odhitel po orožnike. Prišli so in zvezali tatu, Gašperčka in žarek. Tat je klel, Gašperček in žarek sta pa milo jokala. »Prepozno jokata,« so jima rekli orožniki in ju odvedli v ječo.

Vsa žalostna ste prebila noč. Zjutraj pa je skočil žarek skozi okno in zagledal priklenjenega bratca. Nočni žarek je potožil bratcu svoje gorje. »Kako bi ti pomagal, res ne vem,« je odvrnil žarek. »Počakaj, vprašal bom žarke, ali pa celo samo sonce za svet.«

Odhitel je in v ječi je bilo temačno. Žarek je sklical svoje bratce na visoko goro. Posvetovali so se, kako bi pomagali ujetemu bratcu. Niso si vedeli pomoči. Sklenili so, da bodo vprašali sonce za svet. K soncu so se pa vrnili šele zvečer, ker so morali opravljati svojo službo na zemlji. Kaj bi bilo, če bi bili kar odšli v sončni grad. Tema bi bila, rastline ne bi mogle rasti, na zemlji bi bilo mraz. Tako so počakali večera.

Kako so hiteli potem k soncu. Spehani so pripovedovali o bratčevi nesreči in ga prosili za pomoč. Sonce je bilo v zadregi. Takega sveta še ni nikoli dalo, četudi je kraljevalo že tisočletja in tisočletja na nebu. Sonce je poklicalo v pomoč svetega Petra.

»Star sem, toda tak svet je težak. Učim sem ljudi ljubiti Boga, uhajati iz ječe pa ne! Čakaj!« je dejal in izginil. Pomešal se je med izvoljene in začel izpraševati, kako je moči utiti iz ječe. Izvo-

ljeni so pa že pozabili na dolino solza in mu niso mogli pomagati z nasvetom. Ravno tedaj pa je nekdo z gorjačo udaril po nebeških vratih. Bil je Pavliha. Na rami je imel velik rdeč dežnik. Sveti Peter ga je malo začuden pogledal in ga vprašal: »Oče, odkod pa ste!«

»Hm, odkod? Kaj ne veste, kdo nosi vedno za seboj dežnik? Ej, tam okoli Bleda, kjer je jezero kot skleda, vanjo se pa otok gleda, ki je cmok iz zelenila, a na njem je cerkev mila! V cerkvi zvonovi in Marija pa hiti, da izpolni vse želje, ki ima človeško jih srce!«

»Malo preveč govoriš!« ga je pokaral nebeški vratar.

»Pavliha naj molči, ki v smrti dobre volje ne gubi! Na svetu bil je le enkrat Pavliha, ki še po smrti šale piha!«

Sveti Peter je zmajal nejevoljen z glavico in začel izpraševati novega gosta o modrosti, kako bi ušel ujeti sočni zažek iz ječe. (Dalje.)

Milivoj Monor:

Jesensko jutro

I.

Zelo megleno danes je,
nič ptičkov več ni čuti,
In ti zeleni travniki
vsi s slano so posuti.

II.

Zdaj sonce v gole hrbte nas
nič več močno ne greje,
namesto vetra lahnega
zdaj mrzli sever veje.

Božica vene

Rožica vene, rožica vene,
mrzakec jesenski zdaj jo mori.
Lepo počasi cvete poveša,
dolgo ne bo več, čisto zveni.

II.

Tudi če se jo vsak dan zaliva,
rožica vedno bolj nam medli.
Ravno sem danes v lonček pogledal,
prazen je lonček — rožice ni.

Vsi sveti

Ob nedeljah in praznikih so se zbrali ljudje navadno pod velikim orehom, ki je razprostiral svojo prelepo košato krono ne daleč od farne cerkvice ter veselo kramljali; otroci pa so se vreščaje igrali kakor vrabci na sto korakov oddaljeni vaški gmajni. Danes tega ni bilo. Angel miru je razprostrl svoje peroti nad vasjo. In vendar si opazil, da koraka danes mnogo več ljudi skozi vas. Kam so namenjeni? Tja gori grede na bližnji griček, kjer je z zidom ograjen vrt miru, božja njiva, kraj, kjer vlada tišina, kraj, kjer ni prepira, prostor, kjer je izbrisano vsako sovraštvo, prostor, kjer ni razlike med bogatašem in revežem, med kraljem in hlapcem, ta sveti kraj je vaško pokopališče.

Molče, s sklonjenimi glavami korakajo posamezne gruče ljudi tja gori. Starka uvelih lic ob palici, starka, ki je zadnja leta večina posedovala ob oknu in zrla v božjo naravo, tudi ona je zbrala zadnje moči in se napolila tja, da zmoli par očenašev za pokoj onih, ki so ji bili dragi, za pokoj onih, ki čakajo vstajenja.

Navadno zgovorni možakarji danes molče in mislijo na one, katerim je namenjen današnji obisk. Tudi ženske, ki tako rade kramljajo med seboj, so danes utihnile; njih srca so polna blagih čustev do pokojnih. Celo seme sovraštva, ki tudi na skalnatih tleh rado klije, je ta dan uničeno.

Fantje, dekleta, otroci, vsi, vsi so utihnili, a njih srca molče govore: Počivajte v miru. Pobožna armada je zbrana na pokopališču. Ob grobovih, ki so lepo popravljeni, očiščeni trave in plevela, okrašeni s cvetjem, kleče svojci pokojnih. Morje lučic brli. Ni ga groba, da ne bi bil danes nekako oživljen. Pač, glej, tam v kotu, tam je grob z nagnjenim lesenim križem: na tem grobu ni svečice. Pa ne za dolgo časa. Naša soseda, blaga duša, stopi na zapuščen kraj, popravi nagnjen križ, položi šopek cvetic na grob, še par trenutkov in troje lučic zabli ob križu. Miru duši pokojnega je bilo zadoščeno.

Z očkom sem stala ob grobu, kjer počivajo njegovi starši ter nemo zrla na to pobožno ljudstvo. Nešteto solza je zaletskotalo v oči, nešteto solza je zdrknilo na to sveto zemljo. Molče kakor na pokopališču, je odhajalo ljudstvo proti domu. Zadnja med zadnjimi sva odhajala z očkom domov. Tema je že bilo. Od daleč sva se ozrla še enkrat v morje brlečih lučic. Zdelo se mi je, da te lučice govore: Tudi ti prideš sem, tudi tebi je pripravljen kotiček na tem svetem kraju, toda pazi, da ne prideš nepripravljen.

TEK

Zalar Marija:

Poslednja pot osiješkega veljaka

Glejte, glejte ga Čaruga, kako se vam lepo guga, ves pokoncu se drži, samo glava vstran visi.

Roke v strahu drgetajo, noge v zraku cepetajo, žepi prazni mu štrle, šklepetajo vsi zobje.

Nosil frak si, rokavice, vse iz laka cipelice, bil gospod si in veljak, v družbi najmanj poštenjak.

In še dvorni dobavatelj, imenitnim le prijatelj, ves v pomadah, vendar kri, psiček zvohal je: »hi-hi«.

Kje zdaj zlati so cekinčki, zapeljivi gizdalinčki, kje blesteči so miljončki, ti nesrečni kompanjončki?

Vse pobrala je pravica, ta navihana lisica, kdo bi mislil, kdo verjel,

da Čaruga se bo ujel?

Glejte, glejte ga Čaruga, kako se vam lepo guga, roke, noge na bim-bam, mož v cilindru, te ni sram?

Davil si ljudi pravične, in izbiral bolj petične, varal, preslepil ves svet, zdaj v to zanjko si ujet.

Jaz pa majhen sem pastirček, v bajti imam svoj kvartirček, čista vest je moj zaklad, sem pošten in delam rad!

Roka mi je polna žuljev, ne ukradenih draguljev, vsak moj žulj je moja čast, bolj kot biser — tvoja last.

Glejte, glejte ga Čaruga, z vislic vsem nam doli žuga, ves svarilen njegov je glas, kakšen nauk ima za nas?

»Kje so kratkočasja ure, kaj pariške vse frizure, luksuzni avtomobil, glejte — tam je pot zavil?

Če kdo misli, da na sveti da brez dela se živeti, lahko se mu še zgodi, da na vrvi obvisi.«

Felner-Valo Bratina:

Botrca Smrt

Legenda v šestih slikah

Ljudje (beže z denarjem na vse kraje).

Bog. sosed: Če mi daš še svojega čudodelnega zelišča, potem mi ne more spodleteti. Za en ščepec mi ga daj, eno zamemalko! Cele neške ti ga odkupim. Moja hiša, moj vrt, vsa moja polja in travniki so tvoji...

Zdravnik: In če ga dam vam toliko, da bi ga za vse druge ljudi nič več ne ostalo, nič ne pomaga, če vam je sojeno, da morate umreti.

Bog. sosed: Umreti...?! Torej mi nočeš pomagati? Pa pojdi k vragu!

Ljudje (pridejo z debelimi, dolgimi svečami).

Bog. sosed: Domov jih nesite! Hitro! Naglo, da ne pride sveča ob moji postelji. Prižgite vse sveče hkratu in ko te pogorijo, kupite in prižgite nove! (Vrže zopet denar.) Hitro, hitreje!

Ljudje (odbežijo s svečami. Voziček obrnejo za odhod proti desni).

Bog. sosed (drgeta od mraza, se zavija v odeje). Mrzel veter piha. Reže do kosti. Ali mi ne bo ugasnil moje sveče na nočni omariči...? (Se prestraši, strmi naravnost predse, zakriči!) Stojte! ... Glejte! ... Tam stoji smrt! Tu sredi pota se mi je postavila... Zdravnik! Jaz hočem umreti! Bil sem smrtni sovražnik tvojemu očetu, toda ti si sovražnik smrti...

Zdravnik: A vi se boste morali spoprijateljiti z njo. Svojega zelišča vam ne morem dati!

Bog. sosed: Ne bodi trd in neusmiljen... kakor — sem — bil — jaz — kakor — sem — bil jaz, ker sem zmožel več kot drugi. Zdaj — vam hočem — zdaj — vam bom... Tam stoji — pomagaj mi! Pomagaj mi vendar! Kdo ve, kako bo tebi ob smrtni uri? Pomagaj, pomagaj, zdravnik, pomagaj mi! Saj vidiš, da sem uboga, bedna stvar... Ooo, jaz ubogi, bedni človek!

Zdravnik: Ubogi, bedni človek, da! Tudi jaz — sem človek.

Zato ti hočem v stiski pomagati. (Obrne voziček hitro na levo.)

Bog.sosed (poljublja roke Zdravniku).

Zdravnik (mu hoče dati zdravil).

Bog.sosed (odpre usta na široko): Aaaa...!

Smrt (pride z desne): Že drugič me hočeš prevariti!

Bog.sosed (se zvije v klopčič, šklepeče z zobmi).

Vsi ljudje (zbeže).

Zdravnik (Smrti): Ozri se na to ubogo stvar! Moj sovražnik je — ampak prav zato mu ne morem odreči svoje pomoči. Kako naj ga vendar pustim na cedilu. Jaz ne morem! Ti pa ravnaj, kakor moraš.

Smrt: Tebi odpustim tudi to pot — zdaj že drugič — zavoljo tvojega dobrega srca, ki se ni usmilo samo svojega očeta, marveč stoji ob strani tudi hudemu sovražniku. Ampak on mora umreti.

Bog.sosed: Umreti... umreti... (Se zakoplje v odeje. Grmenje.)

Hudič (pride z leve. Smrti:) Tega kar meni prepusti!

Smrt (odide na desno).

Bog.sosed (izpod odej): Mar sem te klical? Zdaj te ne potrebujem! Danes ne!

Hudič (potegne odeje raz njega): Aha, tu si stari prijateljček! Enkrat te moram tudi iznenaditi! Zakaj pa ne ravno danes?

Bog.sosed: Ti si me poslal tu sem!

Hudič: Kako pa! Iskal sem te doma, pa so mi rekli, da si odpotoval. Tedaj pa sem zagledal zadnji konček goreče sveče na tvoji nočni omarici, pa sem si mislil: aha, so jo že odrinili tja k mostu in sem dejal: najbrž boš tu čakal name.

Bog.sosed: Proč odtod! Peljite me domov, da bom videl, kako gorijo moje nove sveče.

Hudič: O, gorijo, gorijo — pa še kako! Prižgali so jih kar mimogrede v cerkvi in jih postavili potem okrog tvoje postelje. In zdaj gorijo kar v plamenih. Tvoja lučka na nočni omarici pa je že omahnila in že pojema v zadnjih utripih.

Bog.sosed (zakriči): Domov!

Hudič: K vsemu temu pa zvonovi pojo in kadila puhte... Puh, kar bežati sem moral na svež zrak, da se ne zadušim in naravnost sem k tebi, da te potolažim...

(Mrtvaško zvonjenje, koral, medtem smeh in rožljanje denarja.) (Dalje.)

Ku-kuk!

prihodnjič bratca bom razveselila. Da boš poslej, predraga Jankica, v družini moji zvesta znanka, pošiljam Ti v pozdrav darilo z žoljš, da bi Te vzradostilo. Pozdravi vse v domači hiši in kmalu zopet kaj napiši

teti Meti!

Draga teta Meta!

Tudi jaz se danes prvič zglašim v Tvojem krasnem koticu. Skoro vse si obdarila, kdor Ti je pisal, s knjigami, šatuljicami in papigami. Zelo lepo Te prosim, ako bi še mene obdarila s kakim skromnim darilcem. Tudi jaz zelo rada čitam knjige, posebno mi ugaja časopis »Glas Naroda«.

V spomin Ti pošljem svojo skromno slikico.

V upu, da ustrežeš moji želji, Te najlepše pozdravlja

Tvoja

Dragica Gerkman,

učenka V. a r. osnovne šole v Laškem.

Ljuba Dragica!

Prav razveselila si me s pismom, posebno pa še z ljubko sliko. Ako dovoliš, jo prihodnjič objavim v »Glasu«, da bodo tudi drugod videli, kakšno brhko cvetje se družil okrog tete Mete.

Za spomin Ti pošljem danes knjigo. Kar poglej v »Tetino pošto«!

Prav lepo Te pozdravlja

teta Meta.

Draga teta Meta!

Najlepša hvala za papigico! Gotovo gledaš in pričakuješ, kdaj Ti bom zopet pisala. Saj imaš vedno toliko pisem, da praviš, da ne moreš vsem takoj odgovoriti. Papigico učim govoriti, pa doslej še ni bilo uspeha. Upam, da se mi kmalu posreči. Kličem jo za Pikičo. Kadar je huda, se ji ni dobro približati. Vščipne, kamor se ji zdi bolj pripravno. Ti nemara že veš, kako vščipne, ker imaš večkrat opraviti s papigami. Pa tudi porredna je. Večkrat mi uide ven na travo, pa jo težko najdem, ker je prav tako zelena kakor trava. Muc jo je že nekoč dobil med kremplje, pa ji ni nič storil. Bil pa je zato izredno dobro poplačan! Upam, da me razumeš. Potem pa ni nikoli več poizkusil svoje sreče...

Tvoj koticček čitam redno vsak teden. Priobči še kakšne take ali podobne uganke kot si jih včasih. Ali boš? Veš, do takih ugank imam veliko veselje. Saj se menda še spominjaš uganke »Ciklamen«! Sedaj pa končam.

Lepo Te pozdravlja

Betka Škofic,
Jarše pri Domžalah.

Draga Betka!

Hvala Ti za prijazno obvestilo! Le pazi, da muc drugič bolj temeljito ne pokaže svoje spretnosti! — Uganke bom že še kdaj objavila, samo prostora imam tako malo. Zato pač potrpi! Včasih malo več tega, včasih onega, vselej pa tako, da so kolikor mogoče vsi zadovoljni. Ali ni tako najbolj prav?

Lepo Te pozdravlja

teta Meta.

Draga teta Meta!

V tem koticu se danes prvič oglašim. Pa kaj hočeš. Kolikokrat sem se že namenila, da Ti pišem, pa ne morem pomagati, človek obrača, Bog pa obrne. Vselej je prišlo kaj vmes in odložila sem pero. Vendar mislim, da ne bo zamere.

Pošiljam Ti spis Vsi sveti. Malo pozna sem. Da Ti na uho povem; šele včeraj sem prečitala glas slovenskih otrok. Kaj pa Tvoje papigice delajo? Ali bo mogoče priletela kakšna k meni? Veš, vsa okna bom odprla, da se ne bo zmotila. Pa ji povej!

Te pozdravlja

Rada Povše.

TETINA POŠTA: Marija! Hvala za prispevek. Več Ti pišem v pismu. — Rada Povše! Prinesi kletko v uredništvo, da ne bo treba odpirati oken! Piši še kaj in prinesi kar s seboj, ko prideš po papigico. — **Ostale nagrade dobe:** Dragica Gerkman knjigo »E. Gangl, Zbrani spisi za mladino, VII. zvezek«, Jankica Gerdol »Narodne himne in domorodne pesmi za mladino, Betka Škofic, isto. — Vsi drugi, ki ste danes pisali, pridete na vrsto, kakor hitro bo mogoče. Ako ne bo prej mogoče, se bom vsaj z nebeskim prijateljem sv. Miklavžem skušala pobotati za vas. Torej le pogumno in vztrajno vsi k

teti Meti.

Mali pri teti

Draga teta Meta!

Danes se prvič oglašim v Tvojem lističu. Popisati Ti hočem prve svoje počitnice.

Bila sem v Zagrebu pri stricu in teti. Zelo sem se jih veselila. Videla sem mnogo lepega. Zoološki vrt mi je bil najbolj ljub. Tam sem videla: tigre, leve, slona, opice, divjo mačko, divje kokoši in medvede. Tako sem Ti na kratko opisala največje zanimivosti Zagreba. Tudi jaz Te ne poznam, pa Te vseeno rada imam. Za danes pa moje pismo končam.

Prav lepo Te pozdravlja

Tvoja

Gerdol Jankica,

učenka IV. razr. osn. šole v Begunjah pri Cerknici.

Ljuba Jankica!

Za pisemce prav lepa hvala! Ne veš, kako sem ga z veseljem brala!

Kako se kaj sicer maš doma? Imate zdaj pri vas že kaj snega?

Za danes Tebi sem odgovorila,

Jurček sanja o svojih grehah

Na mladih njivah

Marija:

Sosedov Tonček

Tuljenje siren ga je pozdravilo, ko se je rodil. Bil je ljub fantek, debel in mehak kot polhek. Ker je bil njegov oče Tone, je dobil tudi on kot prvi sin ime Tonček.

Rastel je in se razvijal tako hitro, da so stari ljudje dejali: »Ta pa ne bo dolgo živl.« Ko je bil star devet mesecev, je shodil. To je bilo tekanja in cviljenja. Večkrat je seveda padel, a vse to ga ni motilo, da ne bi vstal in tekal naprej. Z osemnajstimi meseci je govoril skoro vse.

Stanovali so v veliki dvonadstropni rudniški hiši, v kateri je bilo poleg njih še osemnajst drugih strank. Nihče se ni počutil dobro, saj je bila stiska pri enem večja kot pri drugem.

Tonček pa je korakal po hodnikih. Včasih je padel, da je zabobnelo, pa njegova zlatolasa glavnica je bila že navajena bunk, zato je le malokdaj jokal.

Tudi potepal se je rad. Večkrat je šel k sosedom. Kakor povsod, je tudi tukaj gospodarila revščina. Tončka pa so imeli radi in vedno je pri njih kaj dobil.

Neki zimski popočan je prišel zopet. Marica, domača hčerka, je sedela pri oknu in šivala. Njo je imel Tonček najrajši. Skobacal se ji je v naročje. Ona je šivanje odložila in si ga je posadila na kolena.

No, kaj je knedelček ga je vprašala. Jaz nisem kedelček, jaz sem Tone, se je moško odrezal. Kmalu mu je pogled ušel na drobtine, ki so pa bile pripravljene na oknu, za tičke.

»Ali je za tičke« je vprašal. Ona ga ni takoj razumela, pa ga je vprašala:

»Kaj praviš?« Tonček pa se ji je zasmel in rekel:

»Ti si numna ves, za tičke je to, ne?« In pokazal na drobtine.

Hhm, je dejala ona, ga postavila na tla in rekla: »Pojdi k stricu, ki te kliče.«

Med tem časom je prišel v sobo njen oče. Bil je velik, nekoliko slok. Tončka je imel rad.

»Bova telovadila Tonček, kaj ne?« In že sta korakala po sobi — leva, desna — leva, desna in naprej.

Zvečer je Marica nesla Tončka domov. Bil je čudno razigran, — saj je bil zadnjič.

Potem ga ni bilo več. Čez dva dni je Marica zvedela, da je hudo bolan. Šla ga je obiskat. Nekoliko se je še zavedal. Trudno se ji je posmejal in tiho zasepetal:

»Malica gles sem!« Šla je k njemu in ga poljubila. Hudo ji je bilo za tem otrokom, kot se za nobenim.

Bila je pri njemu do večera. Gospa je dejala, da bo Tončka kopala, kakor ji je svetoval zdravnik.

Marica je šla domov, da bi večerjela, mamu pa je prosila, če gre k dospej, pomagat skopati Tončka. Začudila se je, a šla je vendar, saj jo je prosila njena ljubljena.

Komaj pa je Marica sedla, da bi jedla, je zaslislala od sosedomih bolesten krik, — krik matere, ki ji umira otrok. Vrgla je žlico na mizo in šla tja. Komaj pa je stopila v kuhinjo, je zagledala žalosten prizor.

Nezavestna je ležala revna mati na tleh, k sebi pa je stiskala mrtvega Tončka.

Dva dni je ležal zlati fantek na mrtvaškem odru. Hodili so ga kropit. Vsi so mu prinašali zadnje jesenske cvetove. Okrog njegove zlatolase glavnice, pa je bil ovit venček svežih belih nageljnov, katerega mu je dala Marica.

Zadnji večer mu je prinesel Nesti, fantek, ki je bil leto starejši od njega, krasen šopek. Ko ga je mama vzela v naročje, tako, da je videl Tončka, je rekel:

»Tonček, na rožce, da Ti ne bo dolgčas.«

Drugi dan so ga pokopali. Za njim so jokali vsi, kateri so ga poznali. Z njim pa je žaloval tudi veter, ki je pel svojo turbno pesem sem od severa in naznanjal sneg.

Jokale so tudi siserene.

Draga teta Meta!

Hvala Ti. Vprašala boš, zakaj? Zato veš, ker si naredila kotiček tudi za tiste, ki se ne prištevajo ne k otrokom, pa tudi k odraslim ne. Včasih si predstavljam samo sebe, kot da sem netopir, ki je pol tiča in pol miši.

Danes Ti pošiljam spis, ali kako bi temu rekla, naslov je »Sosedov Tonček«. Ako se Ti bo zdel kaj vreden, Te prosim, če mi poveš, oziroma napišeš kritiko o njem. Naj začnem.

Prosim teta Meta, če me boš dala mogoče v časopis, me podpiši tako, kot sem se podpisala sama, namreč »Marija Z.«. Oprosti, če je kaj narobe in popravi, ker v pravopisu nisem preveč podkovana, naj končam. Drugič zopet kaj, samo piši mi, če imam samo malo talenta, da bom vedela.

Te pozdravlja Ti vedno hvaležna

Marija.

Milivoj Mohor:

Vedno veseli!

Vedno bodimo veseli, pustimo vse žalosti!

Eno bomo si zapeli Glas naš daleč naj doni.

In zakaj bi se jokali? Jok nam ne pomaga nič.

»Vedno bodimo veseli!« naj zapoje vsak fantič!

Moja papiga

Naša papiga je nenasitljiva, vedno bi jedla in vedno bi pila. Na žalost še ne govori, vseeno če želimo vsi.

Naša papiga po družici hrepeni, zato vedno čivka in z vrabei govori. Pošlji mi še eno, prosil bi Te, upam, da ne odkloniš moje želje.

Lepo Te pozdravlja

Srdjan Cazafura.

B. J.:

Notranjsko pismo

Unec pri Rakeku, v novembru.

Pusta novemberska nedelja je. Večja družba izletnikov se zbere na ljubljanskem kolodvoru, da preživi svoj prosti čas na izletu v prosti naravi. Družbica je pisane vrste, raznih stanov in vmes ne manjka tudi otrok s prav lepimi imeni kakor Verica, Mitja in Nevenka. Vsi hodijo v šolo in si imajo marsikaj povedati. Naš vlak hitro brzi, za nami je že ljubljansko polje in ko pogledamo skozi okno, že težko sopiha hla-pon čez viadukt pri Brezovici. V prijetnem razgovoru o vsakdanjih dogodkih nas kmalu pripelje na Rakek. Izstopimo! Kam pa sedaj? Na Unec jo mahujemo k Urbasovim! Komaj pol ure hoda in prispemo v prav lepo vasico z lepo posejanimi hišami, s cerkvijo in šolo.

Oddahnemo se malo in takoj naskočimo vse važne postojanke, da si jih pol- bliže ogledamo in spoznamo lepote naše Notranjske.

Vas ima prijazno cerkvico, lepo štiri-razredno šolo in nekaj zelo lepih hiš, ki so večinoma last premožnejših posestnikov. Nedaleč od vasi stoji razvalina »Starega gradu«, kjer so nekoč stolovali grofje v 14. stoletju. Danes je ostalo le še kup razvalin, ki nas samo še spominja na one težke čase, ki jih je naš ubo-

gi kmet preživel v dobi tlačanstva. Ljudje pripovedujejo, da je imel dotični graščak na svojem vrtu v posebnih kletkah prav veliko raznih divjih živali. Nekoč je pobegnil neki medved in napadel na travniku kmeta, ki je ravno kosil travo. Kmet se je branil s koso in umikal ter tako počasi prispel na postojnski klanec. Tu so mu prihiteli na pomoč vaščani in ubili divjo zverino. Ubitemu medvedu so postavili kmetje majhen spomenik, ki stoji še dandanes.

Zanimiva je dolina reke Unca, ki izvira v Kačii vasi izpod Malega gradu in ponikne pri Jakovici. Z ribolovom se pečačo zlasti zakupniki lova, ki lovijo največ postrvi in ščuke. V bližini Unca so vasi Ivanje selo in Slivce; državna meja je tu oddaljena komaj 500 m. Radi tega je precej razvito tihotapstvo, s katerim se pečačo predvsem siromašni sloji.

Domačini, zlasti premožnejši, se pečačo z leseno trgovino. Izvažajo največ smrekov, hrastov in bukov les. Revnejši sloji pa se pečačo z obročarstvom. Jeseni nasekajo leskovih palc, ki jih kupijo po 12 par komad. Pozimi pa se ukvarjajo z rezanjem teh palc, ki služijo za obroče sodov in zabojev. Izdelane obroče prodajajo zakučnikom in trgovinam z obroči. Za komad dobijo po 25 par. Po vojni je ta obrt zelo cvetela in je prinesla precej zaslužka revnim vaščanom. Kovinski obroči so izvodrinili lesene in trgovci jih le še v majhni množini izvažajo v Split,

kjer jih rabijo za sode, ki jih napolnijo s cementom. Pa tudi v Italijo jih nekaj izvažajo, posebno v Trst.

Pesebno razvito v teh krajih je smučarstvo. Smučati prične tu že vsak otrok v starosti 4—5 let. V šolo prihajajo otroci v hudi zimi na smučeh. Pa tudi starejši ljudje jih že od nekdaj uporabljajo in znani so Bločani, ki se pripeljejo v nedeljo na smučeh k maši. Izmed krajev, kjer je posebno razvit ta sport so Bloke, Nova vas, Cerknica in Sevšček. Vsako leto prihaja sem nešteto prijateljev zimskega sporta, kjer se jim nudijo krasni tereni. Lepa smučka tura je iz Cerknice-Slivnice-Nova vas, ki je dolga okoli 20 km in se v enodnevnem izletu z lahkoto prehodi. Prometna sredstva, ceste so dokaj dobre, vendar zelo trpijo radi velikega prometa in jih ni mogoče obdržati v dobrem stanju posebno v jesenskem in zimskem času.

V prijetnem kramljanju v veseli družbi domačinov, kjer smo prav pošteno krstili vino, nam je poteklo nedeljsko popoldne. Vlak drdra in se spušča polagoma navzdol proti Ljubljani. Naši malčki utrujeni spijo v naročjih njihovih dobrih mamic.

Kratek zvižg in že obstane vlak v Ljubljani, kjer bomo imeli zopet teden dni časa opazovati ljubljansko meglo. Vsak je s postaje krenil proti svojemu domu z nado, da v kratkem zopet obiše našo lepo Notranjsko.